

Handläggning Dean Cadhamn
Direkttelefon 0520-49 67 65
Epost trollhattan.stad@trollhattan.se
Datum 2020-02-25
Diariernr 2019/ 00855

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
med kopia till
fredrik.m.ahlen@regeringskansliet.se

Yttrande över Remiss För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering - modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål SOU 2019:18, dnr U2019/01794/S

Trollhättans Stad har av Utbildningsdepartementet getts möjlighet att yttra sig över remissen För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering - modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål, SOU 2019:18. Utredningen har i direktivet givits två konkreta uppdrag att utreda: Modersmålsundervisning samt studiehandledning på modersmål. Yttrandet ska vara Utbildningsdepartementet till handa senast den 10 mars 2020.

Sammantaget bedömer Trollhättan Stad:

- Utredningen stärker kvaliteten i undervisningen och därmed möjliggör för ökad måluppfyllelse
- Förslagen kommer öka kostnaderna för modersmålsundervisningen och studiehandledning. Staten behöver beakta finansiering för ökade kostnader eftersom det kommer påverka kommunernas totala undervisningskostnader.

10.1 Förslag och bedömningar om modersmålsundervisning

10.1.1 Ämnet modersmål ska regleras i timplanerna (s. 305–309)

Om ämnet modersmål får en timplan med garanterad undervisningstid skulle det höja ämnets status. Det gynnar elever att de får tillräckligt med undervisning för att kunna nå målen i kursplanen. Undervisningen bör organiseras i elevgrupper för att elever ska samspela med andra samt främja värdegrund och demokratiska principer. Om endast en elev på skolan har modersmålet bör det inte ställas krav på att eleven ska få 60 minuter undervisning i vecka eftersom det inte är en grupp.

Enligt utredningen bör modersmålsundervisningen organiseras under skoldagen, vilket kan göra svårt för lärare att ambulera mellan grundskolorna om elever på olika skolor har samma tid för modersmålsundervisning. Då kan finnas risk att huvudmannen behöver anställa flera lärare i samma språk på deltidstjänster. Däremot kan rektorer genom samarbete organisera modersmålslektioner olika tider på olika skolor så modersmålslärare får tid att förflytta sig mellan skolorna. Det behöver finnas salar med utrustning tillgängligt på skolorna den tid som

modersmålsundervisningen ligger under skoldagen. Sammantaget bedömer Trollhättan stad att förslaget kommer öka kostnaderna för modersmålsundervisningen.

10.1.2 Huvudmannens skyldighet att anordna undervisning i ämnet modersmål ska inte vara begränsad till sju läsår (s. 310–311)

Det är positivt om begränsningen på sju läsår tas bort så elever får möjlighet att utveckla och fördjupa sina kunskaper i modersmålet under skoltiden. Enligt utredningen behöver staten finansiera modersmålsundervisning efter de sju åren, vilket är bra.

10.1.3 Antalet deltagande elever ska inte begränsa huvudmannens skyldighet att anordna undervisning i modersmålet (s. 311–313)

Utredningens förslag om att ta bort kravet på minst fem elever kan leda till stor kostnad. Huvudmannen behöver då anställa lärare i olika språk som enstaka elever vill studera och om eleverna dessutom sprida på olika skolor ökar kostnaderna. Dessutom är det svårt att hitta lärare som vill undervisa en eller två timmar i veckan och särskilt en utbildad lärare. Trollhättans Stad bedömer att förslaget kommer öka kostnaderna för modersmålsundervisningen.

10.1.4 Rätt till undervisning i ämnet modersmål för de elever som kommer till Sverige utan vårdnadshavare (s. 313)

Trollhättans Stad stödjer förslaget att barn som kommer till Sverige utan vårdnadshavare bör ha samma rättigheter som adoptivbarn att studera sitt modersmål men förslaget kommer att innebära ökade kostnader för modersmålsundervisningen.

10.1.5 Elever ska kunna få modersmålsundervisning i mer än ett språk (s. 314–315)

Om elev erbjuds att studera två modersmål behöver det säkerställas att hen har grundläggande kunskaper i båda språken. Ifall det ena språket inte finns i organisationen kan det bli ökade kostnader i kombination med förslaget att kommuner behöver anställa lämplig lärare om endast en elev vill studera ett specifikt språk. Sammantaget bedömer Trollhättan stad att förslaget kommer öka kostnaderna för modersmålsundervisningen.

10.1.6 Ämnet modersmål ska fortsatt vara ett frivilligt ämne (s. 315–317)

Modersmål bör vara ett frivilligt ämne och eleven ska inte behöva fortsätta studera språket om hen inte vill. Det kan finnas olika anledningar och självklart ska brister i undervisningskvalitet uppmärksammas och åtgärdas. En annan anledning kan vara att eleven fick ett lågt betyg i ämnet modersmål och inte vill fortsätta. Lektionen kan också krocka med aktiviteter som uppkommer under läsåret. Om elever upplever att ämnet är svårt och behöver extra stöd kan det innebära stora kostnader för huvudmannen.

10.1.7 Uppdrag till Skolverket om att ta fram underlag för bedömning av grundläggande kunskaper i språket (s. 317–318)

Ett underlag som är till hjälp att bedöma om elever har grundläggande kunskaper i modersmålet skulle var värdefullt och underlätta för lärare. Det skulle öka likvärdigheten och säkerställa att det ställs samma krav på alla elever som vill studera modersmålet.

10.1.8 Förstärkt rätt till modersmålsundervisning i teckenspråk (s. 318–320)

Trollhättans Stad stödjer förslaget om att elever kan studera teckenspråk som modersmål även om föräldrar är hörande. Det är dock viktigt att påpeka att då fler elever ges rätt till modersmålsundervisning i teckenspråk kommer det att medföra ekonomiska konsekvenser för huvudmannen.

10.2 Förslag och bedömningar om studiehandledning på modersmålet

10.2.1 Förstärkt rätt till studiehandledning på modersmål för nyanlända elever (s. 320–322)

Förslaget om att nyanlända elever ska ges förstärkt rätt till studiehandledning oavsett vilken årskurs kommer att ge stora ekonomiska konsekvenser för huvudmannen.

10.2.3 Särskilt om studiehandledare (324–325)

Trollhättans Stad stödjer förslaget om att studiehandledare får möjlighet till kompetensutveckling, exempelvis genom Skolverket men vill understryka att det ska vara upp till huvudmannen att avgöra vilken kompetensutveckling som anställda behöver utifrån kommunens identifierade behov.

10.3 Fjärrundervisning bör utvecklas (s. 326–329)

Fjärrundervisning innebär många möjligheter, särskilt för modersmål med få elever eller om det saknas behörig lärare. Det finns flera faktorer att tänka på, till exempel att mötet och relationen mellan lärare och elev, samt elever sinsemellan är av stor vikt och att det måste finnas möjlighet till individanpassad undervisning. Under lektionstiden behöver en handledare närvarande tillsammans med eleven. Lärare, elever och även handledaren behöver även få utbildning om lärplattformen. Detta kommer innebära en ökad kostnad.

Yttrandet undertecknas med stöd av kommunstyrelsens degelgeringsordning 6 kap 39 § KL.

Paul Åkerlund
Kommunstyrelsens ordförande

Ulrika Strandroth Frid
Stadsdirektör